

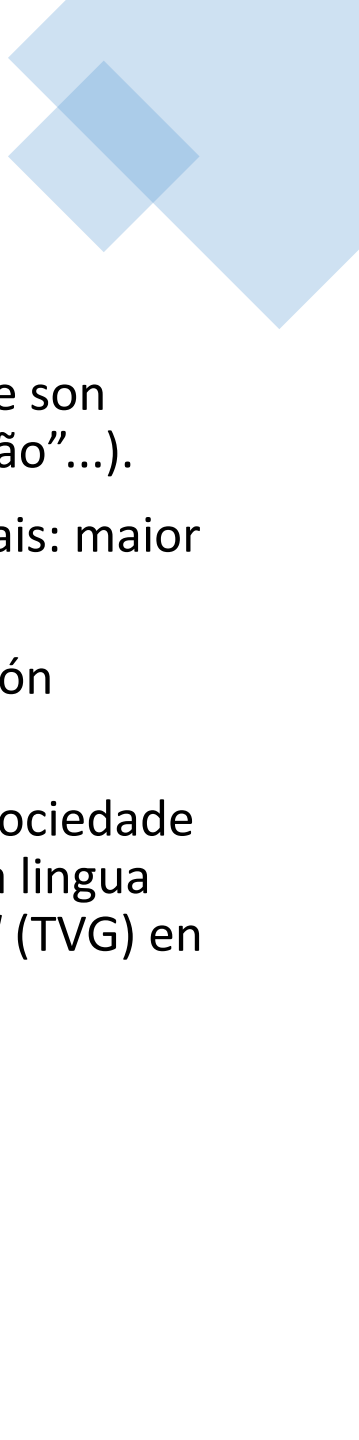
En galego podemos dicir PAPI?
Ideoloxías lingüísticas no
contexto de estandarización
dunha lingua minorizada

Noemi Basanta Llanes & Xosé Luís Regueira

Instituto da Lingua Galega – Universidade
de Santiago de Compostela

Introdución

- Sociedades occidentais: ideoloxías lingüísticas que son amplamente compartidas (estándar, “língua padrão”...).
  - Décadas recentes: certa contestación. Redes sociais: maior acceso da cidadanía.
  - Lingua galega: estandarización recente, en situación minorizada.
  - Obxectivos: analizar as ideoloxías lingüísticas da sociedade e os procesos de lexitimación e deslexitimación da lingua estándar nas respostas aos vídeos de *Dígocho eu!* (TVG) en Tik Tok.
-

O galego: estandarización dunha lingua minorizada

- Lingua galega: proceso recente de codificación e extensión social (Rexurdimento: lingua escrita 1863; Irmandades da Fala 1916ss): Lei de Normalización Lingüística 1981, Normativa ortográfica e morfolóxica 1982.
  - Debates sobre a forma da lingua estándar: norma continuadora do galego escrito desde o séc. XIX /vs/ reintegracionismo (aproximación/identificación co estándar escrito do portugués). Proposta de *binormativismo*: estándar oficial / norma AGAL ~ Acordo Ortográfico)
  - Contacto co español (lingua do estado e lingua de maior prestixio): Purismo.
  - Posicións sobre a forma do estándar ligadas a ideoloxías (e identidades) lingüísticas, sociais e políticas (Herrero 2011; Regueira, no prelo).
-

Lingua e ideoloxías nas redes

- Redes sociais: espazo menos regulamentado e institucionalizado; contexto de globalización e crecente multilingüismo.
- Presenza do galego: Galitwitter: comunidade definidas pola lingua, mais con repertorios híbridos e multilingües. Formas lingüísticas son temas de discusión frecuente.
- *Dígocho eu!* (TVG): youtube, TikTok, Instagram, Twitch

digochoeu

#DígochoEu

Message

11 Following 111.2K Followers 1.9M Likes

Aquí tamén se fala galego, non? #DígochoEu
Máis en 📍 G24.gal

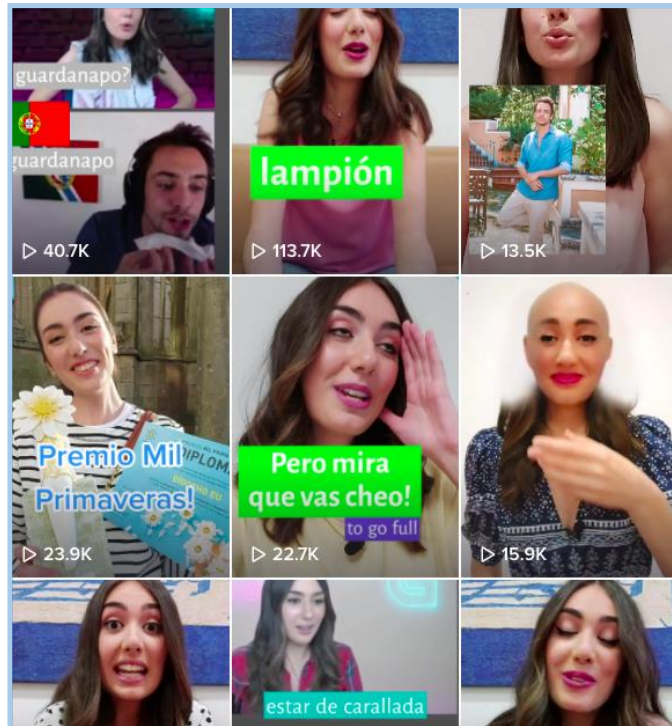
Marco teórico

- Ideoloxía(s) da estandarización: “a standard language as an idea in the mind rather than a reality” (Milroy & Milroy 1993)(Coupland & Kristiansen 2011; Linn 2013); “belief in ‘the one best variety’” (McLelland 2021). Purismo lingüístico (Thomas 1991)
- Sociedades occidentais: linguas (estándares) como unidades separadas e discretas, ligadas ao estado-nación (vínculos naturais de unión, comunidade imaxinada, Anderson 1991).
- Linguas minorizadas: transferencia das ideoloxías do estándar das linguas estatais. Purismo: contacto (cf. Freixeiro 2009). Estas ideoloxías poden reforzar o sentimento de que as persoas non falan a súa lingua “correctamente” (McLelland 2021).

Marco teórico

- Cuestionamento das ideoloxías do estándar nos contextos actuais: globalización, multilingüismo (McLelland 2021).
Obxecto de estudo: repertorios lingüísticos (non discretos, híbridos) (Blommaert 2010).
- Medios electrónicos e redes sociais: acceso ao espazo público de máis variedades lingüísticas (Fairclough 1992; Coupland & Kristiansen 2011): demotización, reximes de normatividade alternativos (urbanos, híbridos).
- Redes sociais: “grassroots prescriptivism” (Lukač 2018): esforzos individuais (de baixo para riba) de manter a ideoloxía do estándar. “Folk linguistics” (Albury, 2014; Spencer-Bennett 2020): crenzas e ideoloxías lingüísticas da cidadanía.
- Análise crítica do discurso: van Dijk (1993), Fairclough (1995), Blommaert (2005)

Corpus e metodoloxía

- Corpus
  - 10 últimos vídeos da canle #DígochoEu na rede social TikTok
  - 720.100 reaccións ❤️
  - 1363 comentarios
- Metodoloxía
  - Positionality (Davies & Harré 1990)
  - Análise crítica do discurso: van Dijk (1993), Wodak (1997), Blommaert (2005)
  - Sociolingüística: Eckert (2000; 2012), Coupland & Jaworski (2009)

Análise e discusión

O estándar -“ese galego”- fronte ao “meu galego”

- pero **ese** e o **galego** que se estuda porque depende da zona **pódese falar doutra maneira**
  - grazas a ti danme ganas de normatizar o **meu castrapo** [caras de amor]
  - soe pasar... eu que falo **castrapo** nin che conto
-

Análise e discusión

O estándar tende a eliminar a variación debido á súa natureza prescritiva

- A min pásame cos pretéritos en 2a de plural, eu digo Andáchedes, a rag di Andastes, meu pai (de Calo) di Anduvestes, e miña nai (de Faro) di Andivestes
- Ola Esther!! Unha pregunta, **existe mai?** É que nun comentario **dixen que non existía** mai e outra persoa díxome que si e agora quedome coa dúbida [cariña]

Análise e discusión

O estándar como única opción correcta

- pues que lamentable xd mi familia es castellano hablante o castrapo (**gallego mal hablado**)
  - efectivamente **non se pode dicir** nin cumpreanos nin cumpleanos, dise aniversario. E tampouco se poden cumprir anos, senón facer anos.
  - eu digo cumpleanos, **sei que está mal** pero encantame como soa
-

Análise e discusión

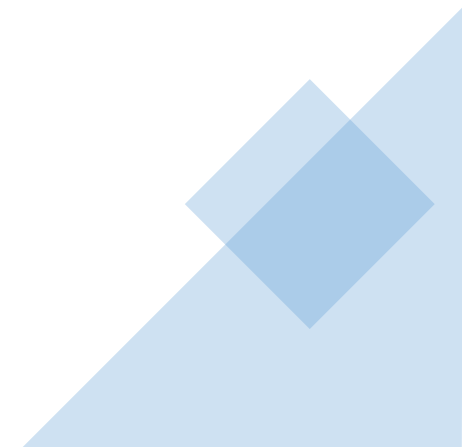
Artificialidade e institucionalización do estándar

- **A min pásame** cos pretéritos en 2a de plural, eu digo Andáchedes, **a rag di** Andastes, meu pai (de Calo) di Anduvestes, e miña nai (de Fao) di Andivestes
  - Ola! **Teño unha dúbida** coa palabra "Asemade". **Na RAG pon** que é "simultaneidade", pero pode empregarse tamén como un nexo tipo "Ademais"
  - "Careca" é en portugués. **A RAG non recolle** "careca". Só calvo/a, pelado/a [cariña]
-

Análise e discusión

O estándar como variante aprendida

- teño 18 anos e inda **aprendo** cousas novas de galego [cariña]
  - **no he estudiado gallego** en mi vida pero joe se te entiendo super bien
-

Análise e discusión

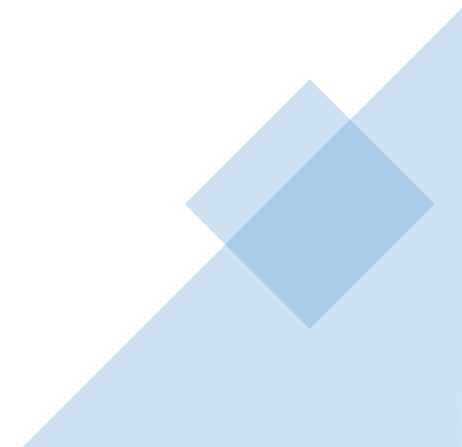
O estándar fronte ao vínculo familiar

- **Miña avoa** dicía "careca" :-D
  - Ou leva os pés mollados (esa é **da casa**. A dicía **miña avoa**) Esa é a que diciamos na **miña época** :-D
  - é que na **miña casa** dise nana
  - Ninguén da miña familia fala galego (somos **inmigrantes**) e eu só falo pouco, imaxina como son :-D
  - Ola, son de Cataluña, **meu pai é de Galicia**, pero non sei moi ben o galego, ¿poderías dicirme algunha frase ou algunha palabra básica para falar con el?
  - Ola, primeiro de todo estou a usar o tradutor, **o meu avó morreu antes de que eu nacera** e el amaba Galicia e o galego e quero aprender a falar un pouco
-

Análise e discusión

O estándar fronte ao galego de moitos lugares

- **en Moaña dise...** vas cheo como unha nécora
  - La gracia es que **soy de Galicia** y no se hablar gallego [cara risa-pistola]
  - nunca hablaste con nadie de "la aldea" a esos si que no los entiendes
  - Cumpleanos **de toda a vida :-)**
-

Análise e discusión

O estándar galego fronte ao castelán

- Porqué lo traduces en inglés **y no en castellano** :-D
- Existe "¿" en galego?
- mi familia gallega lo dice en castellano
- Dica para dizer olhos em português que disseste ao Rodrigo que não sabias: "llamar", a **mesma "ll" do español de Valladolid.**
- ¿E que ten que ver o Brazil con nos? Venezuela, Arxentina ou México si. E unha pena que **Galiza quiera esquencer os seus fillos.**

Conclusións

Unha breve análise discursiva dos comentarios que xorden na rede social TikTok como resposta aos vídeos dos programa #DígochoEu permítenos ver como as ideoloxías sobre o estándar teñen grande calado social e descóbrennos un espazo moi rico para o posicionamento identitario:

- O estándar é un vehículo de comunicación que se afasta da lingua falada e co que non hai autoidentificación. Opón “ese galego” a “meu galego/meu castrapo”.
- O estándar é de natureza prescritiva e por iso elimina a variación da lingua falada até o punto de negarlle “existencia”.
- O estándar vai ligado á noción de corrección, aprendizaxe e estudo, isto é, identidade de clase ou capital cultural (Bourdieu). Opón o “mal falado/ben falado” e o que “se pode/non se pode dicir” (McLelland 2021).
- O estándar é produto dunha elaboración artificial e institucionalizada que se opón a outro galego que atopa lexitimidade precisamente no contrario, isto é, a identidade étnica: o uso funcional e repetido “de toda a vida” e a variación dialectal “en Moaña dise”.
- O estándar dunha lingua está mediado por ideoloxías sobre o prestixio, por iso pode tomar como referente unha lingua dominante ou incluso, usos desa lingua: “e en galego podemos dicir PAPI?”.

Referencias

- Albury, Natham (2014): Introducing the Folk Linguistics of Language Policy. *International Journal of Language Studies* 8, 3, 85-106.
- Anderson, Benedict (1991): *Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism*. London: Verso.
- Blommaert, Jan (2005). *Discourse. A critical introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Blommaert, Jan (2010): *The sociolinguistics of globalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coupland, Nikolas & Tore Kristiansen (2011): SLICE: Critical perspectives on language (de)standardisation. In T. Kristiansen & N. Coupland (eds). *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe*. Oslo: Novus, 11-35.
- Fairclough, Norman (1995): *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language*. London: Longman.
- Freixeiro Mato, Xosé Ramón (2009): *Lingua de calidade*. Vigo: Xerais.
- Herrero Valeiro, Mário J. (2011): *Guerra de grafias e conflito de elites na Galiza contemporânea*. S. l.: Através.
- Linn, Andrew R. (2013): Vernaculars and the idea of a standard language. In K. Allan (ed.) 2013, *The Oxford Handbook of the History of Linguistics*. Oxford: OUP.

Referencias

- Lukač, Morana (2018): *Grassroots prescriptivism*. Diss. Utrech: LOT.
- McLelland, Nicola (2021): Language standards, standardisation and standard ideologies in multilingual contexts. *JMMD* 42:2, 109-124
- Milroy, James & Lesley Milroy (1993): *Authority in language. Investigating Standard English*. London / New York: Routledge, 1993³.
- Regueira, X. L. (no prelo). Portuguese as a contact language in Galicia: convergence, divergence, ideology and identity. In Bouzouita, M., Enghels, R. & Vanderschueren, C. (Eds.). *Convergence and divergence in Ibero-Romance: case studies from the Ibero-Romance world*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Spencer-Bennett, Joe (2020): The people's critical linguistics: Using archival data to investigate responses to linguistic informalisation. *Language in Society* 50, 283-304.
- Van Dijk, Teun (1993): Principles of critical discourse analysis. *Discourse & Society* 4, 2, 249-283